

TOPRAK İSTEĞİ

Arpa tek yıllık bir uzun gün bitkisidir. Fakat değişik gün uzunluklarına da uyabilir. Arpa, tahıllar içinde en çok kardeşlenenlerdendir. Olağan durumda 5-8 kardeş verir. Bitki boyu 35-100 cm kadardır. Başakları 8-15 cm boyunda, 2, 4 ve 6 sıralıdır.

Çiçeği kavuz ve kapçık sarar, kavuzlu arpalarda bunlar daneye yapışıktır ve harmanda ayrılmazlar. Danenin %10-13'ü kavuzdur. Dane yapısında %9 ham protein, %67 karbonhidrat bulunur.

Serin iklim tahılları içinde buğdaydan sonra en çok ekimi yapılandır. Arpa daha çok hayvan yemi olarak kullanılır. Yem olarak değeri mısırın %95'i kadardır. Yemlik arpalarda protein oranının fazla olması istenir. Kavuzun fazla olması besleyicilik değerini düşürür. Kullanıldığı önemli alanlardan biri de malt sanayidir. Bira üretimi için gerekli olan malt iki sıralı beyaz arpalardan elde edilmektedir. Biralık arpalarda protein oranının düşük olmalıdır (%9-10.5). Yurdumuzda yetiştirilen arpaların çoğunu biralık arpalardan oluşturmaktadır.

Tarımsal işlemlerin gereği gibi yapılması durumunda kaliteleri daha da yükselecek ve ihraç etme olanakları da doğacağından, ülkemize döviz getiren tarım ürünlerinden biride arpa olacaktır.

İKLİM VE TOPRAK İSTEĞİ

Arpa, fazla soğuk ve fazla sıcak olmayan, nispi nemi yüksek olan yerlerde iyi gelişir. Sıcaklığı 0°C nin altına düşmeyen ve 18-20°C'nin üzerine çıkmayan, nispi nemi %70-80 olan yerler arpa için çok uygundur. Arpa için en uygun topraklar, organik maddece zengin, milli, havalanması ve nemliliği uygun, nötr reaksiyonlu (PH'ı 5 ile 8) topraklardır.

EKİM NÖBETİ

Arpa, kuru ve sulu koşullarda münavebeye girmektedir. Kuru Koşullarda: Arpa-Nadas-Arpa; Arpa-Mercimek-Buğday-Mercimek; Arpa-Nadas-Buğday-Nadas; Sulu Koşullarda: Arpa-İkinci ürün; Arpa-İkinci ürün-Sebze; Arpa-İkinci ürün-Buğday-İkinci ürün; Arpa-İkinci ürün-Mercimek-İkinci ürün, olarak yetiştirilir. (İkinci ürün : Soya, Mısır, Susam, Ayçiçeği vs.) (Yem Bitkileri : Yonca, Fiğ, Korunga, vs.)

TOPRAK HAZIRLIĞI

Kuru Koşullarda: Bölgemizde kuru koşullarda arpa-nadas veya arpa-mercimek ekim nöbeti uygulanmaktadır. Bu nedenle Arpa nadas sisteminde, arpa hasadını müteakip hiçbir toprak işlemesi yapılmadan, ekim sahası kışı geçirdikten sonra, erken ilkbaharda Mart ayının ikinci

yarısından itibaren toprak uygun tava geldiğinde soklu pullukla derin sürüm yapılır. Daha sonra sonbaharda diskaro + tırmık ve tapan çekilerek tohum yatağı hazırlanır. Arpa-Mercimek ekim nöbetinde ise; mercimek hasadından sonra toprak gölge tavındayken derin sürüm yapılır. Daha sonra sonbaharda diskaro + tırmık ve tapan çekilerek tohum yatağı hazırlanmış olur.

Sulu koşullarda: Sulanan sahalarda arpa genellikle çapa bitkileri ile (pamuk, sebze, mısır, yerfıstığı, soya vb.) münavebeye girmektedir. Bu nedenle sonbaharda ön bitki hasadından sonra, bitki kalıntıları temizlenmeli veya uygun alet ekipmanla parçalanmalı, bundan sonra döner kulaklı pullukla derin sürüm yapıp, toprağa karıştırılmalıdır. Daha sonra diskaro ve tırmık çekilerek keseklerin kırılması sağlanır. Kesekler kırıldıktan sonra orta ağırlıkta bir tapan çekilerek, tohum yatağı hazırlanır.

EKİM

Ekim mibzerle yapılmalıdır. Ekim derinliği, çimlenme için yeter nemi ve havalanmayı sağlayacak düzeyde ayarlanır. Genellikle kışıklarda ekim derinliği 4-6 cm, yazlık ekimlerde 3-4 cm olmalı ve m²'ye kışık ekimlerde 300-350 tane, yazlık ekimlerde 350-400 tane tohum düşecek

şekilde hesaplanmalıdır. Bu ise kuru koşullarda 14-16 kg/da, sulu koşullarda ise 12-14 kg/da arasında değişebilir (Tohumun 1000 dane ağırlığına göre). Ekim kardeşlenmenin yüksek olduğu taban ve sulu arazilerde daha seyrek yapılabilir.

GÜBRELEME

Arpa gübreleme genelde buğday gibidir. Kuru koşullarda 5-6 kg/da N, 7-9 kg/da P₂O₅, sulu koşullarda ise 12-14 kg/da N, 10-12 kg/da P₂O₅, karşılığı azotlu ve fosforlu gübre uygulanmalıdır. Fosforlu gübrenin tamamı ekim esnasında mibzerle banta, azotlu gübrenin yarısı ekimde, yarısı da kardeşlenme başlangıcında toprak yüzüne serpilmek suretiyle verilmelidir.

SULAMA

Arpanın su ihtiyacı buğday kadar olmamakla beraber, bol verim ve kaliteli ürün için yeterli miktarda da toprak emine ihtiyaç vardır. Arpada sulama yapılacaksa birinci su sapa kalkma ikinci su süt olumu devresinde olmak üzere iki su verilir. Tek su verilecek ise süt olum devresinde tatbik edilmelidir. Sulamada tatbik edilecek husus bitkinin gelişme devresinde, yağışların yeterli olmadığı dönemlerde arpanın toprakta ihtiyacı olan suyun, sulama suyu ile karşılanmasıdır.

HASAT, HARMAN VE DEPOLANMASI

Arpada hasadı geciktirmek hem verimi arttırır, hem de su oranının düşmesini sağlar. İyiye kurumadan hasat edilmiş arpa ürünüde kavuzlar kolayca renk atar, kalite düşer. Hasat tırpan veya orakla yapılıyorsa, kırılmasını önlemek için, hasada sabahın erken saatlerinde çiğli havada girilmelidir.

En iyi hasat biçerdöverle yapılanıdır. Bu taktirde tam olumu fazla geciktirmemelidir. Biçerdöverle hasatta özellikle biralık arpalarda danenin kırılmaması için, biçerdöver ayarı önem kazanmaktadır. Arpanın depolanmasında ambar olarak kullanılacak bina rutubet almayan kuru, havadar ve aydınlık bir yer olmalıdır. Depoya getirilen arpanın su oranının %12-14 altında olması gerekmektedir. Deponun ısısı ise +4°C civarında olmalıdır. Ambara konulacak arpa içerisinde, kızışmaya sebep olmaması için yabancı tohum bulunmamalıdır.

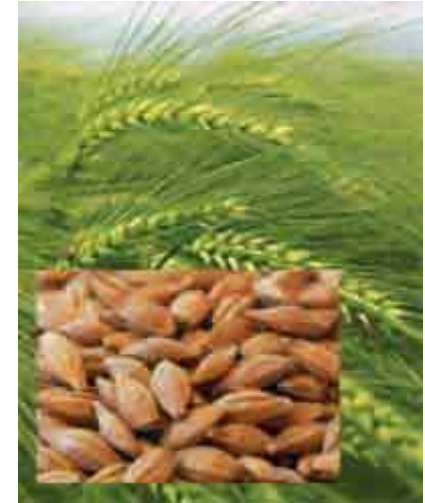
Adres	: Samsun Tarım İl Müdürlüğü 55060 Samsun
Santral	: 0 362 231 37 00
Fax	: 0 362 233 21 63
e-mail	: cey@samsuntarim.gov.tr
web	: www.samsuntarim.gov.tr

T.C.
SAMSUN VALİLİĞİ
İl Tarım Müdürlüğü

Arpa Yetiştiriciliği

Mustafa ALTINDEĞER
Ziraat Mühendisi

No: T/10

2005